

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19.07.2012, sp. zn. 25 Cdo 271/2012, ECLI:CZ:NS:2012:25.CDO.271.2012.1

Číslo: 134/2012

Právní věta: V případě nároku na náhradu škody na zdraví, jež vznikla v důsledku porušení povinnosti cestovní kanceláře poskytnout řádné plnění sjednané cestovní smlouvou, se prekluzivní lhůta podle § 852i odst. 2 obč. zák. neuplatní, neboť tato lhůta je stanovena pouze pro uplatnění nároku z odpovědnosti za nesplnění či vadné plnění závazků z cestovní smlouvy.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.07.2012

Spisová značka: 25 Cdo 271/2012

Číslo rozhodnutí: 134

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Odpovědnost za vady, Prekluze, Smlouva cestovní

Předpisy: § 446 obč. zák.

§ 852i obč. zák.

§ 853 obč. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O b v o d n í s o u d pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 1. 4. 2010 uložil žalované společnosti povinnost zaplatit žalobkyni 150 011 Kč s 2% úrokem z prodlení p. a. od 5. 7. 2003 do zaplacení, co do částky 113 283 Kč žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobkyně se na základě cestovní smlouvy zúčastnila v termínu od 8. 10. 2001 do 19. 10. 2001 zájezdu na Kypr, jehož součástí podle smlouvy a všeobecných podmínek byly i tzv. fakultativní výlety, mj. také výlet SAFARI v džípech do přírody. Žalobkyně se na tento výlet přihlásila a jeho cenu zaplatila. V průběhu výletu řidič terénního vozidla, v němž seděla žalobkyně, v nepřiměřené rychlosti najel na větší kámen nebo jiný předmět a žalobkyně ve voze upadla na rám lavice a utrpěla zranění páteře a klíční kosti. Soud dospěl k závěru, že žalovaná odpovídá žalobkyni za škodu na zdraví, která jí vznikla v důsledku úrazu utrpěného na zájezdu pořádaném žalovanou. Žalobkyni přiznal 2400 Kč na bolestném, 2250 Kč na náhradě za ztížení společenského uplatnění a 145 361 Kč na náhradě za ztrátu na výdělků. Požadavek žalobkyně na náhradu za ztrátu na penzijním připojištění neshledal důvodným s ohledem na zánik nároku v prekluzivní lhůtě dle § 852i odst. 1 a 2 obč. zák. Zájezd skončil dne 19. 10. 2001, žalobkyně tedy měla svůj nárok uplatnit nejpozději dne 19. 1. 2002, uplatnila jej až dne 11. 1. 2003.

K odvolání obou účastníků řízení M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem z 2. 3. 2011 rozsudek soudu prvního stupně změnil ve vyhovujícím výroku tak, že žalobu co do částky 145 361 Kč s příslušenstvím

zamítl, jinak jej v tomto výroku potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Ztotožnil se se skutkovým stavem zjištěným soudem prvního stupně i s jeho právním posouzením, odlišně posoudil po právní stránce nárok žalobkyně na náhradu za ztrátu na výdělku. Dospěl k závěru, že odpovědnost žalované za škodu spočívající ve ztrátě na výdělku vyplývá z § 852i obč. zák., a proto žalobkyně měla tento nárok uplatnit ve tříměsíční prekluzivní lhůtě podle uvedeného ustanovení. Bylo jí hned po ukončení zájezdu známo, že je v pracovní neschopnosti a že je poživatelkou dávek nemocenského zabezpečení, a po uplynutí měsíce pracovní neschopnosti jí byla známa i orientační výše ztráty na výdělku, měla tedy nárok v této lhůtě uplatnit, aby nezanikl prekluzí.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., a podává je z důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Namítá, že odvolací soud věc nesprávně právně posoudil, a nesouhlasí s jeho názorem, že u práva na náhradu škody na zdraví se uplatní prekluzivní lhůta podle § 852i odst. 2 obč. zák. Ustanovení § 852i odst. 1 a 2 vymezuje objektivní odpovědnost cestovní kanceláře za porušení závazků vyplývajících z uzavřené cestovní smlouvy, avšak prekluzivní lhůtu dle odst. 2 tohoto ustanovení nelze použít na odpovědnost za škodu na zdraví. Právo na náhradu škody na zdraví je právem nadřazeným nároku na „pokoj s vyhlídkou na moře“ a vyžaduje zvýšenou míru právní ochrany, než pouhou 3 měsíční reklamační lhůtu. Vzhledem k tomu, že pro nároky na náhradu škody na zdraví není stanovena ani objektivní promlčecí doba, tím méně je možné, aby tyto nároky zanikly ve tříměsíční prekluzivní době. Cestovní smlouva je spotřebitelskou smlouvou ve smyslu ustanovení § 52 a násl. obč. zák. a platí, že v pochybnostech při výkladu smlouvy platí výklad pro spotřebitele příznivější, soud však postupoval opačně, diskriminací spotřebitele. Právní názor odvolacího soudu, který některé složky práva na náhradu škody na zdraví podřadil pod režim prekluze podle § 852i odst. 2 obč. zák. (který se týká nároků z cestovní smlouvy na reklamaci vad), a některé nikoliv, postrádá logické odůvodnění. Navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

N e j v y š š í s o u d rozhodnutí odvolacího soudu ve výroku, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn zamítl a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení. Ve zbývajících částech dovolání odmítl.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, zastoupeným advokátem, napadené rozhodnutí přezkoumal a dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., je důvodné.

Podle § 852i odst. 1 obč. zák. cestovní kancelář odpovídá zákazníkovi za porušení závazků vyplývajících z uzavřené cestovní smlouvy bez ohledu na to, zda tyto závazky mají být splněny cestovní kanceláří nebo jinými dodavateli služeb cestovního ruchu poskytovaných v rámci zájezdu.

Podle § 852i odst. 2 obč. zák. nesplní-li cestovní kancelář své povinnosti vyplývající z cestovní smlouvy nebo tohoto zákona řádně a včas, musí zákazník uplatnit své právo u cestovní kanceláře bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 3 měsíců od skončení zájezdu, nebo v případě, že se zájezd neuskutečnil, ode dne, kdy měl být zájezd ukončen podle cestovní smlouvy, jinak právo zaniká.

Zařazení institutu cestovní smlouvy do úpravy podávané občanským zákoníkem bylo odůvodněno mj. vyhověním požadavku na implementaci normy komunitárního práva (konkrétně Směrnice Evropské unie č. 90/314/EHS z roku 1990, o souborných službách pro cestování, pobyty a zájezdy) do českého právního řádu. Smyslem této úpravy je prohloubení právního zajištění klientů cestovních kanceláří. Protože pak z povahy věci, z vymezení předmětu cestovní smlouvy, jímž je zájezd, mimo jiné též vyplývá, že doprava, ubytování, stravování, resp. další služby, jsou často zajišťovány jinými subjekty (na základě smlouvy mezi nimi a cestovní kanceláří), je třeba vadné splnění těchto služeb přičítat

cestovní kanceláři (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. [30 Cdo 3577/2006](#), jež je veřejnosti k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

Porušení povinnosti cestovní kanceláře poskytnout řádně plnění sjednané cestovní smlouvou může být předpokladem jak odpovědnosti za vady poskytnuté služby, tak i odpovědnosti za škodu, jež následkem tohoto porušení vznikla. Je však třeba rozlišovat nároky plynoucí z odpovědnosti za vadné plnění závazků sjednaných v cestovní smlouvě, jejichž právní režim se v případě porušení cestovní smlouvy řídí ustanovením § 852i obč. zák., a nároky z odpovědnosti za škodu, jež v důsledku porušení těchto závazků vznikla. Nárok na náhradu za ztrátu na výdělků je jedním z dílčích nároků na náhradu škody způsobené na zdraví (§ 445 a násl. obč. zák.) a nejedná se o nárok z odpovědnosti za vady poskytnuté služby, tedy o náhradu za nesplnění závazku z cestovní smlouvy. Nárok poškozeného na náhradu škody, která vznikla v důsledku vadného plnění ze strany jeho smluvního partnera, není podmíněn tím, zda poškozený uplatnil nároky z odpovědnosti za vady (obdobně srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2007, sp. zn. [26 Cdo 447/2005](#), rozsudek býv. Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem 4/1981 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). V případě nároků na náhradu škody na zdraví, jež vznikla v důsledku porušení povinnosti poskytnout řádně plnění sjednané cestovní smlouvou, se prekluzivní lhůta podle § 852i odst. 2 neuplatní, neboť tato lhůta je stanovena pouze pro uplatnění nároků z odpovědnosti za nesplnění či vadné plnění závazků z cestovní smlouvy.

Závěr odvolacího soudu, na němž spočívá jeho rozhodnutí o nároku na náhradu škody na zdraví, že nárok žalobkyně na náhradu za ztrátu na výdělků zanikl prekluzí, neboť žalobkyně jej neuplatnila v tříměsíční lhůtě zakotvené v § 852i odst. 2 obč. zák., není správný; prekluzivní lhůta se vztahuje na uplatnění práv z odpovědnosti za vady, nikoliv také na mimosmluvní odpovědnost za škodu.

Jak vyplývá ze shora uvedeného, dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. je naplněn a rozsudek odvolacího soudu v rozsahu, v němž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně, není z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný. Dovolací soud proto rozsudek odvolacího soudu v tomto rozsahu a závislých výrocích zrušil (§ 243b odst. 2, věta za středníkem a § 242 odst. 2 písm. b/ o. s. ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta druhá, o. s. ř.).

Pokud dovolatelka napadá rozsudek odvolacího soudu též v rozsahu, v němž byl rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé potvrzen, tj. ohledně nároku na bolestné a ztížení společenského uplatnění, není k tomu subjektivně oprávněna, neboť v tomto rozsahu bylo žalobě vyhověno a odvolací soud toto rozhodnutí potvrdil. Dovolací soud proto v tomto rozsahu její dovolání odmítl (§ 243b odst. 5 a § 218 písm. b/ o. s. ř.).